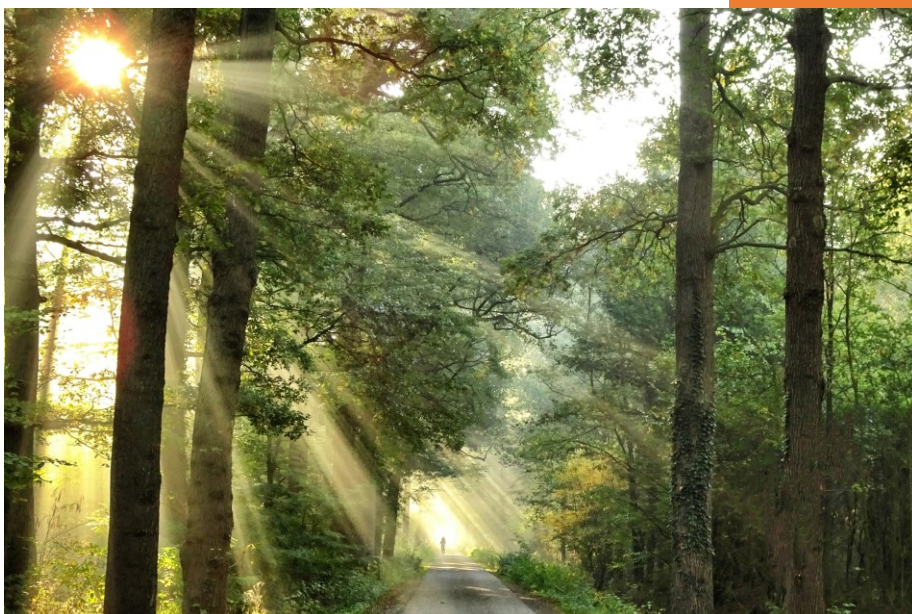

Perspectiefnota 2020

INHOUDSOPGAVE

Perspectiefnota 2020	1
Inhoudsopgave	3
Inleiding.....	4
Plezierig Wonen	4
Fijn Leven	5
Vitaal platteland	6
Zorg voor wie dat nodig heeft	7
Werken en ondernemen in een sterke regio	9
Actief met duurzaamheid en energie.....	9
Sport is meer!.....	9
Cultuur is van iedereen.....	10
Samen veilig.....	10
Aan de slag met de Omgevingswet.....	11
Financiën	11
Bedrijfsvoering	12
Wensen- en Investeringslijst.....	14
Incidentele wensen	14
Structurele wensen	14
Investeringen gerelateerd aan werkzaamheden aan riolering	15
Investeringen overige wegen.....	15
Materieel en openbare verlichting.....	16
Investeringen in riolering (voorzien van dekking uit watertakenplan).....	16
Overige investeringen.....	17
Wensen/investeringen waarvan de omvang nog niet duidelijk is.....	17

Inleiding

De perspectiefnota 2020 geeft een doorkijk naar de begroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021 – 2023. In deze perspectiefnota wordt per programma aangegeven welke ontwikkelingen we voor de komende jaren zien en welke extra lasten die met zich meebrengen ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020 – 2022 uit de begroting 2019.

De opbouw binnen de programma's is in hoofdlijnen als volgt. Een algemeen deel met ontwikkelingen die we de komende tijd zien. Deze worden gevolgd door concrete aanpassingen van de activiteiten die in de begroting staan. Aan het eind van elk programma staat een tabel waarin de wijzigingen ten opzichte van de betreffende jaarschijven in de begroting 2019. In de perspectiefnota zijn ook ontwikkelingen opgenomen die het gevolg zijn van een doorlichting van de begroting. Hierdoor kunnen sommige budgetten verlaagd worden of inkomsten verhoogd. Ook deze vindt u terug bij de activiteiten en in de tabellen.

Alle ontwikkelingen die in de perspectiefnota zijn opgenomen leiden tot een wijziging van het meerjarenperspectief. Daar waar het meerjarenperspectief bij de begroting 2019 geen sluitend beeld gaf zien we dat het bij deze perspectiefnota verder verslechtert. We zien dat de verslechtering vooral wordt veroorzaakt door de stijging van de zorgkosten en door loon- en prijsontwikkeling.

Het meerjarenperspectief ziet er na het verwerken van de ontwikkelingen die in deze perspectiefnota zijn opgenomen als volgt uit.

	2020	2021	2022	2023
Begroting 2019	-855.000	-1.910.000	-2.355.000	-2.325.000
Plezierig wonen	50.000	50.000	50.000	50.000
Fijn leven	39.900	-77.892	-87.392	-87.392
Vitaal Platteland	-75.000	0	0	0
Zorg voor wie dat nodig heeft	-1.388.922	-995.575	-986.165	-986.165
Werken en ondernemen in een sterke regio	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Actief met duurzaamheid en energie	0	0	0	0
Sport is meer	-115.244	-55.244	-55.244	-55.244
Cultuur is van iedereen	-39.692	-39.692	-39.692	-39.692
Samen veilig	0	0	0	0
Aan de slag met de omgevingswet	0	0	0	0
Financiën	1.168.246	886.123	-31.240	-137.472
Bedrijfsvoering	188.000	143.000	208.000	163.000
Totaal	-1.107.712	-2.079.280	-3.376.733	-3.497.965

Uit dit perspectief blijkt voor de komende jaren een stevige opgave. Deze opgave is te splitsen in een opgave voor het sociaal domein en de overige domeinen. Het bedrag van € 1.107.692 voor 2020 valt dan uiteen in een bedrag van € 531.220 voor het sociaal domein en een bedrag van € 574.472 voor de overige domeinen. In 2023 valt het bedrag van € 3.497.965 te splitsen in een bedrag van € 2.105.400 voor het sociaal domein en een bedrag van € 1.392.565 voor de overige domeinen. Om deze opgave op te lossen komen in de aanloop naar de begroting 2020 voorstellen naar uw Raad voor 2020. Besluitvorming vindt dan plaats bij de begroting 2020. Voor het oplossen van de opgave op de langere termijn komen eveneens in de aanloop naar de

begroting 2020 met een procesvoorstel om tot de oplossing van het tekort te komen. Dit kunt ook bij de 2020 vaststellen.

Plezierig Wonen

We werken de komende jaren verder aan de uitvoering van het Wendbaar Woonbeleid. Het transformatiefonds zal eind 2019 afgerond worden. Ook zal er een nieuwe regionale woonagenda en daaropvolgend een nieuwe lokale woonagenda eind 2019/begin 2020 geschreven worden. Uitgangspunten van deze regionale woonagenda passen bij het Wendbaar Woonbeleid.

In de komende jaren zal er vooral ingezet worden op de uitvoering. In navolging op de CPO-trajecten die in 2019 zijn gestart, zullen de komende bestuursperiode meer CPO-trajecten volgen. Zo zorgen we ervoor dat het woonaanbod blijft passen bij de vraag van onze inwoners. We blijven ook ruimte bieden voor wonen en zorg projecten, die passen binnen het ontwikkelingskader. Zo zorgen we ervoor dat ouderen en mensen met een beperking met een gerust hart in Berkelland kunnen blijven wonen.

Daarnaast zetten we ons de komende jaren intensief in om de bestaande woningvoorraad toekomstbestendig te maken. Dit doen we onder meer door de Heerlijk Thuis in Huis campagne die de komende jaren draait, maar ook door stimulering van woningaanpassingen via SVn leningen als de kluswoning- en duurzaamheidslening. Daarnaast zal er in één wijk in Berkelland gestart worden met een integrale wijkaanpak, om de woningen en de wijk toekomstbestendig te maken. In 2020 zal meer duidelijkheid komen in welke wijk een integrale wijkaanpak zal starten.

Voor het programma wonen is bij Samen Investeren in Berkelland 5 miljoen euro opgenomen voor de transitie van de woningmarkt. De 5 miljoen euro zal in grote lijnen in de loop van 2019 verdeeld worden onder de verschillende activiteiten waaronder integrale wijkaanpak, inventarisatie woonbehoefte inwoners en ruimte voor nieuwe woningbouwplannen (CPO). Hierbij wordt actief gekeken naar mogelijke cofinanciering vanuit bijvoorbeeld de Regiodeal en de Gebiedsopgave.

Bij de activiteit 'We bewaken de gemeentelijke grondexploitaties' verhogen we de leges opbrengst voor de omgevingsvergunning met € 50.000. Dit doen we omdat de markt aantrekt en we verwachten meer vergunningen te verstrekken.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Leges omgevingsvergunningen	50.000	50.000	50.000	50.000

Fijn Leven

In de begroting 2020 nemen we onder de activiteit onderhouden openbaar groen een bedrag van € 20.000 op voor het bestrijden van invasieve plantensoorten. Dit om te voorkomen dat invasieve plantensoorten inheemse soorten verdringen. Bovendien brengen invasieve planten schade toe aan verhardingen (en bouwwerken). We hebben geprobeerd aan de wettelijke verplichting van bestrijding te voldoen binnen het huidige budget. Dat is niet mogelijk gebleken.

Ook voegen we € 75.000 toe aan het budget voor het onderhouden van bomen binnen dezelfde activiteit. In 2017 is het budget dat voor onderhoud van bomen gebruikt werd gekort met 75.000 euro, omdat er middelen gezocht werden voor het gebiedsteam om projecten voor de samenleving te financieren (Er worden geen activiteiten door het gebiedsteam uitgevoerd die bijdragen aan het onderhoud). De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat dit budget niet gemist kan worden. Er is minder onderhoud aan bomen uitgevoerd en noodzakelijke werkzaamheden zijn doorgeschoven naar latere tijdstippen. Op dit moment lopen we tegen achterstanden in onderhoud aan. Als we het budget niet op peil brengen kan niet meer worden ingestaan voor de veiligheid van bomen. Bomen moeten uit veiligheidsoogpunt iedere 3 jaar geïnspecteerd en afhankelijk van de soort ook regelmatig onderhouden worden. Daarvoor is minimaal € 75.000 extra nodig (conform oorspronkelijk budget).

Tenslotte hebben we een aantal investeringswensen voor materieel dat nodig is om het openbaar groen te kunnen onderhouden. In het totaal gaat het om een investering van € 490.000 met een jaarlast van € 49.000.

Bij de activiteit 'Onderhouden begraafplaatsen en zorgen voor voldoende ruimte voor begravingen' verhogen we het budget voor lijkschouwingen met € 11.000. De kosten voor lijkschouwing zien we de laatste jaren stijgen. Dit komt deels doordat meer mensen euthanasie plegen.

Voor de activiteit we onderhouden onze wegen hebben we investeringswensen met een omvang van € 1.885.000 met een jaarlast van € 50.625. Het gaat hierbij vooral om investeringen in wegen waarbij we ook de riolering aanpakken, maar ook enkele waar we alleen de weg herinrichten.

Onder deze activiteit valt ook de openbare verlichting. Hiervoor hebben we een investeringswens van € 415.000 met een jaarlast van € 27.667. Deze jaarlast komt in de plaats van € 145.900 aan exploitatielasten voor openbare verlichting.

Binnen het programma is gekeken naar mogelijke besparingen op en verschuivingen binnen budgetten. Dit is gevonden bij openbare verlichting en groen. Hierdoor worden de lasten van dit programma door de nieuwe wensen € 39.000 hoger.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Investeringen riool gerelateerd	0	-37.125	-37.125	-37.125
Investering overige wegen	0	-4.000	-13.500	-13.500
Investeringen Materieel	0	-49.000	-49.000	-49.000
Exploitatielasten openbare verlichting	145.900	145.900	145.900	145.900
Investering openbare verlichting	0	-27.667	-27.667	-27.667
Onderhoud bomen buitengebied	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
Lijkschouwing	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000

Vitaal platteland

Het platteland in Berkelland is voor inwoners, ondernemers en toeristen een fijne plek om te wonen, te werken en te recreëren. De komende jaren zetten we ons verder in om dit zo te houden.

Het afgelopen jaar hebben we inzicht gekregen in de toekomstperspectieven van boeren tijdens coachingsgesprekken, met speciale aandacht voor duurzaamheid en kringlooplandbouw. In de komende jaren ondersteunen we boeren, die hier ambitie in hebben, om aan de slag te gaan met hun duurzaamheidsdoelen en de verdere uitrol van de kringlooplandbouw. In 2020 ronden we daarnaast het Bestemmingsplan Buitengebied af.

In 2020 stoppen een relatief groot aantal varkensboeren in Berkelland in het kader van de stoppersregeling. Daarnaast is de verwachting dat nog meer boeren de komende jaren gaan stoppen. Voor een goede overgang en om te zorgen dat ons buitengebied in de komende jaren niet verloederd doordat er veel vrijkomende agrarische bebouwing bij komt, zullen wij komende jaren aandacht hebben voor eventuele problematiek bij stoppende boeren. Denk hierbij aan vrijkomende agrarische bebouwing, asbestverwijdering, warme sanering varkenshouderijen, stoppersregeling en belemmerende regelgeving.

We zetten ons in voor het behoud van het mooie landschap in Berkelland. Eind 2019 komt er een plan van aanpak met instrumentarium voor aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing, om zo gezondheidsrisico's, verpaupering en ondermijning in het buitengebied tegen te gaan. Nu het landelijk asbestverbod van tafel is, gaan we de komende maanden evalueren of en hoe we de verwijdering van asbest van daken blijven stimuleren. We zijn onder meer benieuwd of de vraag

bij inwoners blijft voor onder meer de asbestlening en de asbestrein en of verzekeraars weer coulanter worden met het verzekeren van asbestdaken. Daarnaast komt er begin 2020 een visie op het natuur- en landschapsbeheer in Berkelland. Met deze basis kunnen we ons vanaf 2020 verder inzetten om het platteland mooi te houden.

Bij de activiteit 'Het stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap' nemen we eenmalig € 75.000 op voor het herstellen van de kadastrale grenzen van de bermen.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Kadastrale uitzetting	-75.000	0	0	0

Zorg voor wie dat nodig heeft

In de komende jaren zijn er met name twee uitdagingen waar wij voor staan:

- Sturen in de toenemende zorgkosten in de opneemderegelingen. Hiervoor is een taakstelling geformuleerd van 1,7 miljoen euro.
- Ons voorbereiden op de demografische ontwikkelingen, waardoor steeds minder professionals, mantelzorgers en vrijwilligers beschikbaar zijn voor een stijgende groep mensen die zorg nodig heeft.

Voor deze opgaven hebben we vijf sporen opgesteld waarlangs we actief willen sturen in het sociaal domein. Deze sporen zijn:

- Het implementeren van de plannen uit het uitvoeringsprogramma
- Sturen op de reguliere uitgaven
- Sturen op de inkomsten
- Regionale samenwerking
- Sturen in het proces van toewijzing.

Voor een verdere toelichting van deze sporen verwijzen we naar de verantwoordingsrapportage sociaal domein (april 2018).

Voor de begroting 2020 zien we een aantal ontwikkelingen, met name in de activiteiten 'Zorg in natura'.

- Er vindt een stijging van de lasten plaats van € 260.000 door de nieuwe tarieven Jeugdzorg en Wmo vanaf halverwege 2019.
- Door de aanpassing van de HHT-regeling met ingang van 2019 stijgen de lasten met € 250.000 tot € 400.000
- Door de aanzuigende werking van het abonnementstarief stijgen de lasten ook verder. De hoogte van deze stijging is geschat op ongeveer € 300.000.
- De eigen bijdrage voor zorg in natura neemt af met € 325.000. Deze afname wordt veroorzaakt door de inwerkingtreding van het abonnementstarief.
- Vanaf 2020 subsidiëren we Veilig Thuis Noord Oost Gelderland met een hogere bijdrage. De hogere bijdrage is € 11.000.

Voor de activiteit 'Algemene voorzieningen' zien we de volgende ontwikkeling

- De uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma. Dit leidt tot extra lasten van € 43.470. Hiertegenover staat dat we dezelfde extra bijdrage via de Algemene uitkering krijgen.
- Het structureel inzetten van plannen uit het uitvoeringsprogramma leidt mogelijk tot extra lasten. Hiervoor reserveren we € 432.321. Dit komt overeen met het resterende deel van de subsidie aan Betula. Mogelijke inzet van deze middelen vindt plaats na evaluatie van het uitvoeringsprogramma (eerste helft 2020).
- De GGD en Yunio hebben een begroting ingediend voor 2020. Deze laat een stijging van de lasten zien van € 61.713
- Met een aantal organisaties is de afspraak gemaakt dat de subsidie geïndexeerd wordt. Dit is opgenomen onder de post indexatie subsidies.

Voor de activiteit 'Maatschappelijke ondersteuning' zien we de volgende ontwikkeling

- De cliëntondersteuning stijgt. Alle inwoners hebben hier recht op en we zien een stijgende vraag. De lasten stijgen hierdoor met € 30.000.

Voor de activiteit 'Inburgering' zien we de volgende ontwikkeling

- Voor het inburgeren van statushouders hebben we een taakstelling. Daarnaast wordt binnenkort een nieuwe wet voor inburgering ingezet. Om aan de taakstelling te kunnen voldoen is jaarlijks € 85.000 nodig.

Naast de ontwikkelingen die leiden tot hogere lasten is ook een meerjarige analyse gemaakt van het historisch gebruik van de middelen. Voor de begrotingsposten waar meerdere jaren geen volledig gebruik van is gemaakt, is de vrijval vastgesteld. Ook bij de andere begrotingsposten is de afweging gemaakt of er voor 2020 en verder vrijval wordt verwacht. Het totaal van deze bedragen hebben we opgenomen als vrijval in de tabel.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Nieuwe tarieven jeugdzorg	-260.000	-260.000	-260.000	-260.000
Aanpassing HHT	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Subsidie VTNOG	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Aanzuigende werking abonnementstarief	300.000	300.000	300.000	300.000
Eigen bijdrage	-325.000	-325.000	-325.000	-325.000
Cliëntondersteuning MEE	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Rijksvaccinatieprogramma	-43.470	-43.470	-43.470	-43.470
Statushouders en inburgering	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000
Stelpost voor structurele inzet plannen uitvoeringsprogramma, borging welzijnszaken Betula en kosten afwikkeling Betula	-432.321	-432.321	-432.321	-432.321
Vrijval	583.971	977.318	986.728	986.728
Indexatie subsidie	-24.389	-24.389	-24.389	-24.389
GGD/Yunio	-61.713	-61.713	-61.713	-61.713

Verloop reserve nadelen decentralisaties

Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand 1 januari	11.300	7.863	3.037	1.325	534	534
Resultaat 2018	3.437					
Onttrekking volgens begroting 2019		2.373	1.582	791		
Bijdrage combinatiefunctionarissen		130	130			
Restant Samen denken samen doen		2.323				

De stand van de reserve nadelen decentralisaties is afhankelijk van de werkelijke onttrekkingen. De stand per 1 januari 2018 en de stand per 1 januari 2019 zijn vastgesteld in de jaarrekeningen van 2017 en 2018. De onttrekkingen die vervolgens gedaan worden zijn gebaseerd op aannames. In de begroting 2019 is opgenomen dat we de komende 3 jaar steeds minder onttrekken aan de reserve nadelen decentralisaties omdat we het tekort op het sociaal domein structureel willen gaan oplossen. In de begroting 2019 was de prognose van de reserve nadelen decentralisaties op 1 januari 2019 nog € 6.427.000. Dat dit bedrag lager is dan werkelijk heeft te maken met de achterblijvende onttrekkingen in het kader van Samen denken samen doen. Voorzien was dat deze onttrekkingen in zijn geheel in 2018 plaats zouden vinden. Dat is duidelijk niet gebeurd. Ook was een kleiner tekort over 2018 voorzien bij het opstellen van de begroting 2019.

Werken en ondernemen in een sterke regio

De SDOA heeft een begroting voor 2020 ingediend. Dit leidt tot een stijging van de lasten verdeeld over verschillende activiteiten. Naast deze ontwikkeling zijn er geen ontwikkelingen die leiden tot extra lasten. Het uitvoeren van de visie die dit jaar wordt vastgesteld kan met de bestaande inzet en budgetten worden uitgevoerd.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
SDOA	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000

Actief met duurzaamheid en energie

Voor de activiteiten in dit programma zijn voor deze bestuursperiode incidenteel middelen beschikbaar gesteld. Sommige activiteiten betreffen het maken van een plan waarvan de uitvoeringskosten nu nog niet (geheel) zijn geraamd (zoals: plan verduurzaming gemeentelijk vastgoed, CO2 prestatieladder, Transitievisie warmte). Stimuleringsactiviteiten, zoals SVn-leningen en subsidies kunnen zo succesvol worden, dat er geld bij moet. Voor 2020 zal dit nog niet spelen.

Onzekerheden zitten verder vooral in de totstandkoming van een Klimaatakkoord op rijksniveau en de uitwerking daarvan op regionaal niveau. Er moet misschien een tandje bij (bijvoorbeeld gemeente moet meer zelf investeren in duurzame energieopwekking) of er gaat misschien een tandje af (bijvoorbeeld op het gebied van de ambities om van het aardgas af te komen). We kunnen op dit moment slecht inschatten wat het gaat worden en wat de gevolgen voor de gemeente zijn.

In de begroting 2020 zullen we de activiteiten aanpassen aan het Energie Uitvoeringsprogramma 2 (EUP2).

Sport is meer!

We willen in alle kernen een haalbaarheidsonderzoek doen naar de capaciteit van en behoefte aan binnensportaccommodaties. De uitkomsten van deze haalbaarheidsonderzoeken zijn nog niet bekend, maar zullen gevolgen hebben voor de accommodatie. Voor deze activiteit willen we € 60.000 beschikbaar stellen.

Voor de activiteit 'Regionaal beweeg en sportakkoord Achterhoek 2020-2030' willen we € 35.000 beschikbaar stellen om door middel van sport een gezondere leefstijl te bevorderen. Voor de activiteit 'Vliegwielen sport' willen we € 20.000 beschikbaar stellen om zo ruimte te kunnen geven aan initiatieven uit de samenleving en lopende projecten zoals het Jeugdfonds Sport.

Voor de activiteit 'Inzet Sportfederatie Berkelland binnen Achterhoek in Beweging' willen we € 5.000 beschikbaar stellen waarmee we zorgen voor een goede verbinding en vertaling van regionale naar lokale projecten. We profiteren van kennis en (financiële) middelen. We besparen intensieve ambtelijke inzet.

Bij de activiteit 'We ondersteunen, adviseren en begeleiden verenigingen' nemen we een post op voor indexatie van subsidies van verenigingen.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Regionaal beweeg en sportakkoord Achterhoek 2020-2030	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Haalbaarheidsonderzoek capaciteit binnensportaccommodaties	-60.000	0	0	0
Vliegwielfunctie sport	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Inzet Sportfederatie binnen Achterhoek in beweging	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Vliegwielfunctie sport in huidige begroting (algemene baten en lasten)	20.000	20.000	20.000	20.000
Indexatie subsidies	-15.244	-15.244	-15.244	-15.244

Cultuur is van iedereen

We werken aan een nieuwe visie op Cultuur en erfgoed. Daarbij streven we naar een hoge mate van betrokkenheid en participatie van gemeenteraad, (culturele) organisaties en inwoners bij het proces om tot een cultuur- en erfgoedvisie te komen. Afhankelijk van het gekozen scenario voor het te lopen proces is de visie eind 2019, medio 2020 of eind 2020 klaar.

Het is de bedoeling ook meteen een uitvoeringsprogramma te maken. Door een meerderheid van de gemeenteraad is bij de begrotingsbehandeling 2019 aangegeven dat men bereid is hiervoor - indien nodig- extra financiële middelen beschikbaar te stellen. Besluitvorming over nieuwe of aanvullende wensen worden gebaseerd op de nieuwe visie.

Ook het cultureel erfgoed krijgt een plek in de visie. Vooruitlopend daarop zijn op de korte termijn actueel:

- De ontwikkeling van een visie op religieus erfgoed (kerkenvisie) Berkelland; wat is er (on)mogelijk met vrijkomende kerken in de komende 5-10 jaar?
- De verduurzaming van monumenten.

Het erfgoedpact loopt af medio 2020. De provincie Gelderland is een belangrijke trekker en draagt fors bij aan dit pact, dat alleen in de Regio Achterhoek goed van de grond is gekomen. Eind 2019 zal het worden geëvalueerd en wordt duidelijk of we ermee doorgaan of niet.

In de begroting 2020 nemen we een nieuwe activiteit op: 'We maken een Kerkenvisie'. De lasten van deze activiteit zijn € 15.000. Deze lasten worden volledig gedekt uit een subsidie die we hiervoor krijgen van het Rijk.

Voor de activiteit 'We subsidiëren de instandhouding van monumenten' willen we € 20.000 extra beschikbaar stellen. Dit om bij monumenten ook verduurzamingsmaatregelen te kunnen subsidiëren. In combinatie met de stimuleringsmaatregelen van het programma Plezierig Wonen en het programma Actief met Duurzaamheid en Energie is er dan extra ondersteuning mogelijk voor eigenaren van monumenten.

Voor verschillende activiteiten nemen we een post indexatie subsidies op omdat we met verschillende organisaties hebben afgesproken dat de subsidie wordt geïndexeerd.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Instandhouden van monumenten (verduurzamingsmaatregelen)	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Indexatie subsidies	-19.692	-19.692	-19.692	-19.692

Samen veilig

Het programma Samen Veilig kan uitgevoerd worden binnen de bestaande budgetten. Er is geen extra budget nodig.

Aan de slag met de Omgevingswet

De datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet staat nog steeds op 1 januari 2021. Dat betekent dat het jaar 2020 het laatste jaar is om als bestuur en organisatie 'omgevingswetproof' te worden. Het gaat om opleidingen, aanpassen van werkprocessen, ICT-ondersteuning enzovoort. Waar mogelijk doen we dat samen met (regio) gemeenten.

Een ander belangrijk speerpunt is het maken van een Omgevingsvisie. Volgens de ambitie van de gemeenteraad moet die eind 2021 klaar zijn en de samenleving moet bij het proces betrokken worden. Voor de begeleiding van het proces huren we externe expertise in. Het proces vraagt zware projectcapaciteit.

Voor 2020 zit er nog voldoende geld in kas. De rekentool van de VNG voor het berekenen van de (extra) kosten ten gevolge van de invoering van Omgevingswet is nog onvoldoende ontwikkeld om nu al harde conclusies te trekken. In de perspectiefnota van volgend jaar komen we erop terug.

Het ambitiesdocument van de raad leidt tot een bijgestelde, concretere opdracht. In de begroting 2020 zullen we daarom de activiteiten daarop aanpassen.

Financiën

Bij de activiteit algemene baten en lasten kan vanaf 2020 € 138.000 aan lasten vrijvallen omdat deze lasten inmiddels onderdeel uitmaken van de reguliere uitgaven of formatie.

Bij de activiteit 'We dragen bij aan verbonden partijen' stijgen de lasten in 2020 en verder met in totaal € 622.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door de toename van de bijdragen aan de VNOG (€ 400.000) en de ODA (€ 218.000) op basis van de begrotingen die beide regelingen hebben ingediend. Ook de begroting van de Regio Achterhoek laat een lichte stijging van € 4.000 zien.

Bij de activiteit 'We beheren onze financiële middelen' houden we vanaf 2020 rekening met extra inkomsten uit dividend van Alliander (€ 100.000), BNG (€ 210.000) en Twence (€ 90.000).

Bij de activiteit 'Bedrijfsvoering' houden we rekening met een stijging van de lasten van € 1.532.000. Dit komt door de loonontwikkeling van 2,3% en de prijsontwikkeling van 1,4%.

Bij de activiteit 'We heffen leges en overige belastingen' houden we rekening met een stijging van de inkomsten van € 21.280 als gevolg van een inflatiecorrectie van 1,4%.

Bij de activiteit 'We heffen onroerende zaakbelasting' houden we rekening met een hogere opbrengst van € 120.556 als gevolg van een inflatiecorrectie van 1,4%.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Algemene baten en lasten	138.799	138.799	138.799	138.799
Regio Achterhoek	-3.801	-3.801	-3.801	-3.801
VNOG	-401.303	-401.303	-401.303	-401.303
ODA	-217.433	-217.433	-217.433	-217.433
Inflatie OZB	120.566	120.566	120.566	120.566
Inflatie Huren/leges	21.280	21.280	21.280	21.280
Prijsontwikkeling	-406.210	-406.210	-406.210	-406.210
Lonen & Sociale lasten	-729.882	-729.882	-729.882	-729.882
Dividend Alliander	100.000	100.000	100.000	100.000
Dividend BNG	210.000	210.000	210.000	210.000
Dividend Twence	90.000	90.000	90.000	90.000
RIEC-Oost Nederland	-3.400	-3.400	-3.400	-3.400
Algemene uitkering SD	1.770.043	1.759.372	2.023.389	1.377.126
Algemene uitkering Overig	479.587	208.135	-973.245	-433.214

Bedrijfsvoering

Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

Per 1 januari 2019 is een nieuw (landelijk) Rechtspositiebesluit voor alle decentrale politieke ambtsdragers in werking getreden. Met de inwerkingtreding van het nieuwe besluit wordt een meerjarig traject van harmonisering en modernisering van arbeidsvoorwaarden voor bestuurders en volksvertegenwoordigers bij de provincies, gemeenten en waterschappen afgerond. De noodzaak voor aanpassing van de rechtsposities is gelegen in het feit dat het nodig is continu te investeren in de aantrekkelijkheid en kwaliteit van het politieke ambt. Het vak van bestuurder en volksvertegenwoordiger is complexer en dynamischer geworden. Het nieuwe geharmoniseerde en gemoderniseerde rechtspositiebesluit dient bestuurders en volksvertegenwoordigers in dat kader beter te ondersteunen.

De meerkosten van alle gevolgen van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers worden afgerond ingeschat op € 25.000 per jaar. Deze extra kosten worden veroorzaakt door:

- een verhoging van de vergoeding voorzitters en leden commissie bezwaarschriften;
- kosten bedrijfsgeneeskundige zorg raads- en collegeleden;
- reis- en verblijfkosten voor raads- en commissieleden binnen de gemeente;
- extra vergoedingen leden vertrouwenscommissie
- mogelijk nog wat extra reiskosten voor dienstreizen van de leden van de Welzijnsraad en de commissie bezwaarschriften.

Invoering Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren

De vakbonden willen vanaf 1 januari 2020 een werkgeversbijdrage ontvangen. Dit is een bedrag dat een onder een cao vallende werkgever jaarlijks betaalt voor elke werknemer die hij in dienst heeft. De Algemene werkgeversvereniging Nederland (AWVN) heeft hiervoor een model met een bijdrage per werknemer per jaar. Voor de gemeente betekent dit een jaarlijkse last van ongeveer € 8.000.

Huur huisvesting VMK

De Voormekaar teams zijn gehuisvest in de verschillende kernen. De huur voor deze huisvesting is te laag geraamd in onze begroting. We stellen het budget bij aan de huidige huurovereenkomsten. Dit leidt tot een lastenverhoging van € 13.000. We gaan de huisvesting van de VMK teams nader onderzoeken waarbij knelpunten zullen worden opgelost.

Jongerenraad

In 2018 is besloten om een jongerenraad op te richten. Bij de oprichting is ook besloten dat er een budget beschikbaar komt ter ondersteuning. Dit budget is € 5.000.

Nieuwe Fuwa

We voeren een nieuwe functiewaarderingssystematiek in. De huidige systematiek sluit niet meer aan op onze organisatie en wordt ook niet meer onderhouden. Met de nieuwe systematiek gaan wel kosten gepaard. Het gaat om:

1. Kosten implementatie (incidenteel) € 50.000
2. Structurele kosten HR21 € 6.744 per jaar en
3. Structurele loonsomverhoging, € 45.000 waarmee de loonsom 4 à 5 jaar mee zal stijgen.

Opbrengsten DVO's

We hebben een aantal DVO's (dienstverleningsovereenkomsten) afgesloten die worden afgerekend op het aantal uren dat we daadwerkelijk hebben geleverd. Uit de afrekeningen van de laatste jaren blijkt dat er meer uren zijn gevraagd of gebruikt door de partijen waarmee we een afspraak hebben. Dit leidt tot extra opbrengsten die we nog niet in de begroting hadden opgenomen.

Ambtelijk vakmanschap

De gemeente Berkelland is volop in verandering. We willen toegroeien naar een netwerkorganisatie op basis van zelforganisatie. De kwaliteit van de ambtelijke organisatie is daarin een cruciale factor.

Van onze medewerkers verwachten wij een grote mate van deskundigheid op het eigen vakgebied en dat zij invulling weten te geven aan de eigen professionele rol in de samenleving. Dat doen zij door met de juiste houding en vaardigheden hun expertise in te zetten en verantwoordelijkheid te nemen voor het grotere geheel. We vangen deze ambitie onder de vlag van ambtelijk vakmanschap.

Om deze ambitie vorm en inhoud te geven, is er voor de jaarschijven 2020 en 2021 een bedrag van € 110.000 per jaar gereserveerd.

Extra formatie

In 2018/2019 is ingestemd met een aantal uitbreidingen:

- 10 uur extra op openbare orde en veiligheid € 24.000
- Doorontwikkeling financieel beleid en control € 195.000

Daarnaast is als gevolg van betere nakoming wetgeving uitbreiding noodzakelijk

- Juridische begeleiding AVG € 37.000
- Aanbestedingsbeleid in het kader van rechtmatigheid € 37.000

ICT

In de Perspectiefnota 2019 hebben we aangegeven dat naast de factor mens en de procesinrichting, ICT een belangrijk hulpmiddel is om de organisatie te helpen ontwikkelen en de verschillende opgaven op een innovatie manier te realiseren.

Om de veranderingen en ambities waar te maken, verhogen wij het budget vanaf 2020 met € 150.000. Daarmee kunnen wij de volgende slagen maken in het op niveau krijgen en houden van zaken als bereikbaarheid, data-analyse en digitale dienstverlening en een nieuw discussie- en camerasysteem voor de raadszaal.

Daarnaast hebben we sinds 2018 met een nieuwe afschrijvingsmethodiek te maken. Het effect van deze methodiek is dat geraamde lasten van 2019 doorgeschoven worden naar 2020. In 2019 hebben we naar verwachting een batig saldo van € 450.000, terwijl we dit bedrag in 2020 eenmalig extra nodig hebben. We stellen voor om het batig saldo van 2019 over te hevelen naar 2020.

Ook laten nader onderzoek en doorrekeningen een structureel hogere jaarlast zien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt vanwege mobiel werken. We verwachten nu:

1. Een hogere investeringslast
2. Op onderdelen kortere afschrijvingstermijnen en
3. Hogere abonnementslast.

Nieuwe ontwikkelingen

Op dit moment loopt een onderzoek om als gemeenten in de Achterhoek samen met en van elkaar te leren en versnelling aan te brengen in data/analyse op lokale en regionale opgaven. Een gezamenlijk platform kan gemeenten ondersteunen en stimuleren bij het beter benutten van beschikbare data als onderbouwing van adviezen en beslissingen. Door beter en slimmer te werken is de verwachting dat dit tot effectiever beleid en besparingen op maatschappelijke thema's kan leiden.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Functiewaardering licentiekosten	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Functiewaardering loonsverhogingen	-45.000	-90.000	-135.000	-180.000
Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Extra formatie	-219.000	-219.000	-219.000	-219.000
Invoering WNRA	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
DVO SW	175.000	175.000	175.000	175.000
DVO SDOA	175.000	175.000	175.000	175.000
Loonkosten	494.000	494.000	494.000	494.000
Huur huisvesting VMK	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
Jongerenraad	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
ICT	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Ambtelijk vakmanschap	-110.000	-110.000		
Extra formatie	-74.000	-74.000	-74.000	-74.000
Doorontwikkeling kantoorconcept	P.M.			

Wensen- en Investeringslijst

Hieronder gaan we kort in op de wensen en investeringen. We hanteren de term wensen om aan te geven dat er een verschil is tussen de wensen en de investeringen. Investerings zijn noodzakelijk nu of binnen afzienbare tijd. Veel keus is hierin niet. Wensen kunnen heroverwogen worden.

Incidentele wensen

- Kadastrale uitzetting
Voor het herstellen van de kadastrale in het kader van het bermbeheer zijn extra middelen nodig.
- Haalbaarheidsonderzoek capaciteit binnensportaccommodaties
We willen in alle kernen een haalbaarheidsonderzoeken doen naar de capaciteit van en behoefte aan binnensportaccommodaties. De uitkomsten van deze haalbaarheidsonderzoeken zijn nog niet bekend, maar zullen gevolgen hebben voor de accommodatie.
- Kerkenvisie
De ontwikkeling van een visie op religieus erfgoed (kerkenvisie) Berkelland; wat is er (on)mogelijk met vrijkomende kerken in de komende 5-10 jaar? Tegenover de extra lasten staat een subsidie.

Structurele wensen

- Stelpost voor structurele inzet plannen uitvoeringsprogramma, borging welzijnszaken Betula en kosten afwikkeling Betula. Na het verdwijnen van Betula zijn er wel enkele taken die we graag voortgezet zien. Om dit mogelijk te maken blijft geld nodig. Dit kan gevonden worden in het wegvallen van de subsidie van Betula.

- ICT
Om de veranderingen en ambities waar te maken, verhogen wij het budget vanaf 2020 met € 150.000. Daarmee kunnen wij de volgende slagen maken in het op niveau krijgen en houden van zaken als bereikbaarheid, data-analyse en digitale dienstverlening en een nieuw discussie en camerasysteem voor de raadszaal.
- Vliegwielfunctie sport
Voor de activiteit 'Vlieg wiel sport' willen we € 20.000 beschikbaar stellen om zo ruimte te kunnen geven aan initiatieven uit de samenleving en lopende projecten zoals het Jeugdfonds Sport.
- Instandhouden van monumenten (verduurzamingsmaatregelen)
Voor de activiteit 'We subsidiëren de instandhouding van monumenten' willen we € 20.000 extra beschikbaar stellen. Dit om bij monumenten ook verduurzamingsmaatregelen te kunnen subsidiëren. In combinatie met de stimuleringsmaatregelen van het programma Plezierig Wonen en het programma Actief met Duurzaamheid en Energie is er dan extra ondersteuning mogelijk voor eigenaren van monumenten.
- Inzet Sportfederatie binnen Achterhoek in beweging
Voor de activiteit "Inzet Sportfederatie Berkelland binnen Achterhoek in Beweging" willen we € 5.000 beschikbaar stellen waarmee we zorgen voor een goede verbinding en vertaling van regionale naar lokale projecten. We profiteren van kennis en (financiële) middelen. We besparen intensieve ambtelijke inzet.

Investeringsgerelateerd aan werkzaamheden aan riolering

- Herinrichting Voshaarweg/W. Sluiterweg Haarlo
Vanwege de vervanging van de riolering in deze straten gaan we deze straten nu herinrichten, werk met werk maken dus. Plan wordt samen met bewoners opgesteld.
- Herinrichting De Schoemaker Ruurlo
Investering benodigd voor de bovengrondse herinrichting van De Schoemaker, een deel van de Sophialaan en een deel van de Johan Frisolaan. Voor het riooldeel is voor het tegengaan van wateroverlast al een investeringsbedrag geactiveerd vanuit het Watertakenplan in 2017, voor de bovengrondse herinrichting was tot nu toe geen bedrag opgenomen in de begroting.
- Herinrichting De Rozenkamp Eibergen
De wijk De Rozenkamp is gebouwd begin jaren 70 van de vorige eeuw. Het openbaar gebied is 'op' en dringend aan herinrichting toe. Het vuilwaterriool is goed maar er zijn kansen voor afkoppelen van hemelwater. Daarnaast zijn er kansen voor duurzaamheidsmaatregelen. Het plan wordt samen met de bewoners vormgegeven.
- Herinrichting Haverweg Neede
Het laatste gedeelte van de Haverweg bestaat de bovengrondse verharding nog uit asfalt. Deze is aan vervanging toe. Dit gedeelte zal nu met de rest van de Haverweg als woonstraat ingericht gaan worden. De herinrichting van de Bergstraat was vertraagd door de herinrichting van de Rondweg. De werkzaamheden zullen dan ook samen gaan lopen met de Haverweg.

Investerings overige wegen

- Herinrichting Ruwenhofstraat Neede
De weg in de Ruwenhofstraat is slecht. Tevens moet er nog een verbinding van het regenwaterriool gemaakt worden tussen de Borculoseweg en Oranjelaan. Door dit dan te combineren worden de weg en het riool aangepakt.
- Transformatie Oudestraat Neede 2021
Het centrum van Neede is de afgelopen jaren gerevitaliseerd, het noordelijke deel van de Oudestraat echter nog niet. Om de leegstand van de Oudestraat tegen te gaan en de leefbaarheid te verbeteren, is door de Task Force Neede een transformatievisie voor de Oudestraat gemaakt. De totale kosten worden geraamd op € 710.000. Onderdeel van dit plan is het vernieuwen van de bestrating en het herinrichten van de straat. Het verbeteren van de bestrating is opgeschort, in afwachting van de transformatievisie. Dit deel van de

transformatie (€ 380.000) kan worden gezien als vervangingsinvestering. Het overige gedeelte wordt gedekt uit de reserve herstructurering.

Materieel en openbare verlichting

- Voertuigen en machines
Bij de buitendienst zijn vier in 2009 aangeschafte Ford bussen aan vervanging toe. Drie zijn uitgevoerd als pick-up met laadkraan en een als dichte bus. Er zijn geen wensen om de uitvoering te wijzigen. Geraamde kosten € 210.000.
De tractor John Deere is van bouwjaar 2000 en doet dienst op de diverse begraafplaatsen. Vanwege regelmatig voorkomende startproblemen (defect in elektrische installatie) is de inzet van deze tractor te onbetrouwbaar geworden en moet daarom worden vervangen. Deze tractor wordt ook ingezet voor het vegen van recreatieve paden. Kosten € 90.000.
De huidige schaftwagen is ca. 20 jaar oud en aan vervanging toe. De wens is om deze te vervangen door een nieuwe schaftwagen die ook achter een bestelbus vervoerd mag worden. Kosten € 10.000.
Van de in totaal 7 zoutstrooiers zijn er 2 uitgevoerd met de nieuwste bedieningskasten en 5 met oudere bedieningskasten. De nieuwe bedieningskasten zijn compacter en hebben als voordeel dat routes vanuit kantoor kunnen worden ingelezen. Bovendien registreren zij precies waar en wanneer er gestrooid is. In het kader van aansprakelijkheid is dit waardevolle informatie. De wens is om 5 bedieningskasten te vervangen door het nieuwste type. Kosten € 30.000.
- Vervanging 3 bussen SW
Bij de overgang van de SW-medewerkers van Hacron naar Berkelland hebben we de oude voertuigen overgenomen. Deze voertuigen zijn aan vervanging toe.
- Vervanging openbare verlichting
Tot voor kort werd de vervanging van openbare verlichting via de exploitatiebudgetten geregeld. Omdat ook de openbare verlichting onder duurzame goederen valt moeten we hierop afschrijven. Dat levert ook investeringslasten op. Hiertegenover staat een voordeel op de exploitatiebudgetten. Per saldo heeft dit een positief effect.

Investeringen in riolering (voorzien van dekking uit watertakenplan)

- Vervanging riolering Voshaarweg/W. Sluyterweg Haarlo GRP
De riolering in deze straten is gelet op de leeftijd aan vervanging toe en voldoet ook niet meer aan de eisen van deze tijd. In navolging van de overige straten in de kern Haarlo wordt ook hier een gescheiden riolsysteem aangelegd voor regen- en vuilwater.
Regenwaterafvoerleidingen van woningen worden apart aangesloten.
- Voorbereiding Garvelinkskamp Ruurlo
Investering benodigd voor het opstellen van een klimaatscan, regenwater-/afkoppelplan en rioolvervangingsplan voor de wijk Garvelinkskamp in Ruurlo.
- Vervanging riolering Rozenkamp Eibergen
De wijk De Rozenkamp is gebouwd begin jaren 70 van de vorige eeuw. Het openbaar gebied is 'op' en dringend aan herinrichting toe. Het vuilwaterriool is goed maar er zijn kansen voor afkoppelen van hemelwater. Daarnaast zijn er kansen voor duurzaamheidsmaatregelen. Het plan wordt samen met de bewoners vormgegeven.
- Renovatie rioolgemaal
De gemeente heeft circa 80 rioolgemaal. De technische installatie van deze rioolgemaal gaat circa 12 jaar mee. De rioolgemaal worden twee keer per jaar geïnspecteerd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat in 2020 meerdere gemalen aan renovatie toe zijn. Dit was ook voorzien in het watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 2.900.000 geraamd.
- Renovatie drukrioolunits
De gemeente heeft ongeveer 1800 drukrioolunits. Deze worden jaarlijks geïnspecteerd. Op basis van deze inspecties worden renovaties uitgevoerd. In 2005 zijn in de voormalige gemeenten Eibergen en Neede circa 1000 drukrioolunits aangelegd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat de meeste van deze 1000 units aan renovatie toe zijn. Dit was

ook voorzien in het watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 4.600.000 geraamd. Het grootste deel van de renovaties is voor 2020 en 2021 gepland.

- **Kwaliteitsslag kolken**
In de gemeente zijn circa 14.000 kolken aanwezig. Bij het reinigen van de kolken zijn de afgelopen jaren veel gebreken geconstateerd. In het watertakenplan is afgesproken om met een eenmalige kwaliteitsslag alle kolken op het gewenste kwaliteitsniveau te brengen. Het bedrag is conform de raming in het watertakenplan.
- **Onderzoek en communicatie watertakenplan**
Door klimaatverandering komt er een aantal ontwikkelingen op ons af. Toename van wateroverlast bij hevige regenval. Langere perioden van droogte en langere perioden van hitte. Samen met het Waterschap Rijn en IJssel worden de komende jaren onderzoeken gedaan en gezocht naar kansen om in te spelen op deze veranderingen. Daarnaast wordt communicatie over de klimaatverandering met het Waterschap Rijn en IJssel opgepakt.
- **Klein onderhoud en re-linen**
De vrijval riolering van de gemeente wordt periodiek geïnspecteerd. Zo ook in 2019. Uit de beoordeling van deze inspecties blijkt waar reparaties nodig zijn. Waar mogelijk worden deze reparaties uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden. Het geraamde bedrag betreft een schatting op basis van inspecties van voorgaande jaren. Het bedrag wordt gedekt uit de gemiddelde jaarlijkse investering van € 1.086.000 voor reparatie, renovatie en vervanging van vrijval riolen in het watertakenplan.
- **Vervangen riool Haverweg Neede**
Uit de rioolinspectie kwam naar voren dat het riool in een kort deel van de Haverweg slecht is. De rest van de Haverweg is het riool in het verleden al vervangen. De herinrichting van de Bergstraat was vertraagd door de herinrichting van de Rondweg. De werkzaamheden zullen dan ook samen gaan lopen met de Haverweg.

Overige investeringen

Wensen/investeringen waarvan de omvang nog niet duidelijk is

- Deelnemen aan het erfgoedpact Subsidieverhoging
- Subsidieverhoging bibliotheek nieuwe diensten
- Doorontwikkeling kantoorconcept

Bedragen in euro	2020	2021	2022	2023
Incidentele wensen				
Kadastrale uitzetting	-75.000			
Haalbaarheidsonderzoek sport	-60.000			
Kerkenvisie	-15.000			
Ambtelijk vakmanschap	-110.000	-110.000		
	-260.000	-110.000		
Structurele wensen				
Structurele inzet uitvoeringsprogramma	-432.321	-432.321	-432.321	-432.321
ICT	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Vliegwielfunctie sport	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Instandhouden/verduurzamen monumenten	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Inzet Sportfederatie binnen Achterhoek in beweging	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
	-627.321	-627.321	-627.321	-627.321
Investerings riool gerelateerd				
Herinrichting Voshaarweg/W. Sluiterweg		-7.125	-7.125	-7.125
Herinrichting Rozenkamp Neede		-23.750	-23.750	-23.750
Herinrichting Haverweg Neede		-3.125	-3.125	-3.125
		-34.000	-34.000	-34.000
Investering overige wegen				
Herinrichting De Schoenmaker Ruurlo		-3.125	-3.125	-3.125
Herinrichting Ruwenhofstraat Neede		-4.000	-4.000	-4.000
Transformatie Oudestraat Neede			-9.500	-9.500
		-7.125	-16.625	-16.625
Materieel en openbare verlichting				
Materieel		-49.000	-49.000	-49.000
Openbare verlichting		-27.667	-27.667	-27.667
		-76.667	-76.667	-76.667